

Kapya yan̄ atu ba Pol hato hadêñ

Timoti

Abô môn̄

Pol hamô koladôn̄ anêñ Lom ma hato kapya êntêk hadêñ Timoti. Pol lahabi nena tem yani ema. Ma anêñ nê molo bêñ anôn̄ etak yani ba i. Luk iyom intu hamô havin̄ Pol ba intu yani kapô malain̄ ba lahavin̄ Timoti ni Lom ek thêlô nêôm. Ba intu hato kapya êntêk. Malain̄ lomaloma hapôm nê êvhavin̄ ba intu hanañ abô ek embatho Timoti lon̄ ek imin̄ lôklokwan̄. Ma hanañ ek Timoti eyabin̄ Wapômbên̄ anêñ Abô Mavi ba enañ abô êñ thêthôn̄ iyom.

Hato kapya êntêk hadêñ 66 AD la.

¹ Ya Pol yahato kapya êntêk. Wapômbên̄ lahavin̄ yambitak Yisu Kilisi anêñ aposel ek yanañ abô êntêk bêñ ek alalô nasopa Yisu Kilisi ba naja lôkmala atu ba Anyô Bêñ bôk hakak abô hathak yôv.

² *Hadêñ o Timoti yenañ okna anôn̄. Wapôm lôk lahiki ma labali anêñ Kamik Wapômbên̄ lo Yisu Kilisi alalôaniñ Anyô Bêñ.

Alalô min̄ mama ek Wapômbên̄ anêñ abô ami

³ *Yahayala hêk yakapôlôn̄ nena min̄ yahadum Wapômbên̄ anêñ ku tomben̄ ami. Wapômbên̄ êñ ma bumalô thêlô inin̄ Wapômbên̄ atu ba esopa. Bôlôvôn̄ lo wak ma yahanañ yalen̄mavi lôk yahaten̄ mek hadêñ yani hathak o. ⁴ Sêbôk ba yahatak o

* **1:2:** Ap 16:1; 1Ti 1:2 * **1:3:** Ap 23:1

ma malem thok hev yak ba lek yalenhaba malem thok en. Ma lek yalen hik ya kambom ek yange o ek itu auk en vono ek yalenmavi. ⁵*Yalenhaba anem hohavhin anon. Evhavin en intu hamo havin lem-tambu Yunis lo libum Lois. Ba lek yahaye evhavin en intu hamo havin o aen iyom. ⁶*Ba intu yahanan hathak lonbo ek undum wapom takatu ba Wapomben hev haden o etom huyuv atum ek esan ben. Sebok ba yahatak yabahan hayo hek o ma Wapomben hev loklinyak ek undum ku en. ⁷*Ma Wapomben hev dah loklinyak lok dah lenjinhavin avomalok lok dah hapovin anyo ek nindum mavi. Ma min hev dah atu ba indum anyo ba nekomi.

⁸Yahanan Anyo Ben anen abo ben ba intu yahanamo koladon. Ma Wapomben bok hik malain sam ba hev anem ek onja ma anen loklokwan tem nem o sa. Aen ba min o mama ek onan Anyo Ben anen abo ben ami. Lok min o mama ek ya ami. ⁹*Yani ma anyo wapom ba lahavin nem avomalok sa. Ma hev alalok bulubin ba halam nena mathen. Min alalok adum nomlate mavi ami. Mi anon. Anen wapom en hamo havin Yisu Kilisi haden sebok atu ba mon anon ba hev haden alalok. ¹⁰*Ma lek hik anen wapom en tho hathak hev Yisu Kilisi, opatu ba hev alalok bulubin. Open intu habulin nama ma hatak deda hayo hamo Wapomben anen Abom Mavi ek alalok naja lokmala atu ba hamo wak nomben intu sapen. ¹¹*Ma haba ban hayo hek ya ba hev ya hatom aposel ek yanar Abom Mavi entek lok yanem

* **1:5:** Ap 16:1 * **1:6:** 1Ti 4:14 * **1:7:** Lom 8:15 * **1:9:** Ep 2:8-9; Tit 3:5 * **1:10:** Hib 2:14 * **1:11:** 1Ti 2:7

auk esak Abô Mavi êᶇ. ¹² Aêᶇ ba yahawa malaiᶇ takêntêk ma donᶇtom ya miᶇ mama ami ek malê nena yahayala ôpatu ba yahêvhaviᶇ. Yahayala katô nena tem eyabiᶇ ya lôk yenaᶇ ku mavi endeba êyô waklavôᶇ nindum abô.

¹³ Abô takatu ba bôk holaᶇô anêᶇ ya ma osopa. Êᶇ ma auk thêthôᶇ. Ba hosopa abô êntêk ma Yisu Kilisi tem nêᶇ o sa ek ônêᶇmibiᶇ Wapômbêᶇ lôk lemimbiᶇ avômalô. ¹⁴ *Ma oyabiᶇ nôᶇm mavi takatu ba Wapômbêᶇ hêv hadêᶇ o hathak Lovak Mathêᶇ ôpatu ba hamô haviᶇ alalô.

¹⁵ Hoyala nena Pigelus lo Helmogenes lôk avômalô nôᶇmbêᶇ atu ba êᶇmô ploᶇvins Esia bôk êdô ya.

¹⁶⁻¹⁷ Yahamô koladôᶇ ma Onesipolus miᶇ mama hathak yenaᶇ malaiᶇ êᶇ ami. Yani hayô Lom ma habôlêᶇm ya lôklokwaᶇ havenᶇ aleba hapôᶇm ya ma hêv ya thêvô. Aêᶇ ba Anyô Bêᶇ nêᶇm kapô ek Onesipolus lôk anêᶇ thalaleᶇ. ¹⁸ Ma Anyô Bêᶇ nêᶇm lahiki êndêᶇ yani êndêᶇ waklavôᶇ nindum abô. Hoyala loᶇôndê mavi bêᶇ anôᶇ atu ba yani hêv ya sa hamô Epesus.

2

Timoti ma Yisu anêᶇ anyô vovak

¹ Aêᶇ ba Timoti yenaᶇ okna umiᶇ lôklokwaᶇ esak wapôᶇm takatu ba halêᶇm anêᶇ Yisu Kilisi. ² O lôk avômalô doho bôk olaᶇô abô nôᶇmbêᶇ atu ba bôk yahananaᶇ yôv. Aêᶇ ba nôᶇmbôlêᶇm anyô mavi doho ek neyabiᶇ abô êntêk lôk nêᶇndôᶇ anyô vi ek miᶇ abô êntêk nêᶇm yak ami. ³ *Ma umiᶇ lôklokwaᶇ

* **1:14:** 1Ti 6:20 * **2:3:** 2Ti 1:8

imbiņ yêlô êtôm Yisu Kilisi anêņ anyô vovak mavi. ⁴ Anyô vovak miņ hatak anêņ auk ek indum ku malaklêvôņ ami. Yani hapesaņ i ek injik vovak ek indum nê vovak laik môņ leniņmavi. ⁵ *Ôpatu ba hayabiņ i mavi ba halanviņ tem lovak ba enja anêņ vuli êmôņ aêņ iyom. ⁶ Ma ôpatu ba hadum ku kapô lôk vovanik tem êmôņ ek enja anêņ anôņ. ⁷ Aêņ ba lemimbi abô takatu ek batu Anyô Bêņ nê m auk êndêņ o.

⁸ *Lemimbi Yisu Kilisi Devit anêņ lim atu ba bôk hik liņ haviyô hathak loņbô. Abô êņ ma Wapômbêņ anêņ Abô Mavi atu ba yahanaņ bêņ. ⁹ *Aêņ ba intu yahawa malaiņ. Avanôņ! Ekak ya loņ hatôm nê vani. Ma doņtom anyô te hatôm ekak Wapômbêņ anêņ abô loņ ami. ¹⁰ Ba intu yahamiņ lôklokwaņ ba yahawa malaiņ lomaloma ek yanê m avômalô takatu ba Wapômbêņ bôk habi baņ hayô hêk i yôv sa ek Yisu Kilisi nê m alalô bulubiņ ek naja lôkmala lôk namô Wapômbêņ anêņ lôkmaņgiņ kapô wak nômbêņ intu sapêņ.

¹¹ *Êntêk ma abô avanôņ. Alalô bôk ama haviņ yani ba tem alalô namô aêņ iyom imbiņ yani.

¹² *Alalô awa malaiņ lôk vovaņ ba amiņ lôklokwaņ êņ ma tem nayabiņ ku imbiņ yani. Ma alalô athôņ yani paliņ ma tem êsôņ alalô paliņ aêņ iyom.

¹³ *Ma anêņ abô miņ hatôm yani etak ami. Ba intu alalô avak abô ek nasopa yani ma doņtom

* **2:5:** 2Ti 4:8 * **2:8:** Lom 1:3; 1Ko 15:4 * **2:9:** Ep 3:1,13; Plp 1:12-14 * **2:11:** 2Ko 4:11 * **2:12:** Mat 10:33 * **2:13:** Lom 3:3-4; Tit 1:2

aêv yak, êḡ ma yani tem esopa anêḡ abô takatu ba habutiḡ.

Timoti imbitak Wapômbêḡ anêḡ anyô ku anôḡ

14 *Wapômbêḡ lêk hayê o ba onañ lôbôlôḡ ek avômalô miḡ nêkôki esak auk lomalama ami. Dô. Tem imbuliḡ thêlô ma nêḡ i sa ami. 15 *Undum ku lôklokwanḡ lôk ôndôḡ Wapômbêḡ anêḡ abô avanôḡ thêthôḡ. Ma Wapômbêḡ tem êḡjê anêḡ ku êḡ ma enañ nena hudum ku mavi. Ba tem miḡ o mama ami. 16 *Avômalô takatu ba esopa abô mayaliv evenḡ lokbanḡ aleba ibitak kambom anôḡ. Êḡ ma otak abô lôk auk mayaliv takatu ba miḡ hasopa Wapômbêḡ anêḡ abô ami. 17 *Auk êḡ ma hatôm palê hatêtô anyô liḡkupik sapêḡ. Nôḡḡ Himeneus lo Piletus. 18 Thai bôk evenḡ daim ek Wapômbêḡ anêḡ abô avanôḡ ma êdôḡ avômalô ba esau nena alalô leḡviḡkupik tem miḡ imbiyô esak loḡbô ami ba intu ibuliḡ avômalô doho iniḡ êvhaviḡ. 19 *Ma doḡtom Wapômbêḡ anêḡ unyak landiḡ lôklokwanḡ kambom ba miḡ hatôm êḡḡoli ami. Ma habutiḡ sêk nena, “Anyô Bêḡ hayala anêḡ avômalô” ma “Nê takatu ba elam Anyô Bêḡ anêḡ athêḡ ba esopa ma nêmbôliḡ dômiḡ esak kambom.”

20 Ma unyak bêḡ te ma anêḡ uḡ gol doho lôk seleva doho lôk uḡ adaluk doho lôk uḡ anôḡ doho hamô unyak kapô. Doho ma etak nôḡ mavi halôk ma doho ma etak yavoyav halôk. 21 Aêḡ ba anyô te habi lelaik thô ba hathik i ba habitak mabuḡ ma hatôm uḡ mavi atu ba Wapômbêḡ hadum ba

* 2:14: 1Ti 6:4; Tit 3:9 * 2:15: 1Ti 4:6 * 2:16: 1Ti 4:7

* 2:17: 1Ti 1:20 * 2:19: Nam 16:5; Ais 52:11; Jon 10:14; 1Ko 8:3

habitak mathen ba hamô ek Wapômbên nêm ku mavi lomaloma êndên yani.

²² *Ba intu ôsôv ênjêk ngôk anên thethanak takatu ba hamô anyô muk kapôlônjin. Ma ondanjin endom lonôndê thêthôn lôk ônêmimbinj Wapômbên lôk lemimbinj avômalô lôk osopa auk yôhok. Mólô takatu ba olam Anyô Bên anên athên ba osopa yani ma yani bôk hathik mólônim kapôlômim yôv ba nosopa kobom thêthôn takêntêk.

²³ *Oyala nena abô mayaliv lomaloma hadum ba avômalô ik vovak ba ômbôlinj dôminj ek abô thônôthôn takên. ²⁴ Anyô Bên anên anyô ku ma êmô labali imbinj avômalô lôkthô lôk anên auk ma thêthôn ek êndôn avômalô katô. Lôk êmô malinyaô ma minj injik vovak ami. ²⁵ Ma yani minj lamanin kethej esak avômalô takatu ba minj elanj anên abô ami ma êndôn thêlô esak abô labali. Injo Wapômbên tem nêm i sa ek nede kapôlônjin lilin ek nesopa auk avanôn mena mi la. ²⁶ Ma ewa auk mavi hathak lonbô ma tem nêsôv ênjêk Sadan anên gwasilim, ôpatu ba havôv thêlô ek nindum anên ku.

3

Pik lo lej anên dan

¹ *Odanô! Waklavôn pik lo lej anên dan ma tem malain lomaloma imbitak. ² Avômalô tem lejinimbinj thêlôda lôk lejinimbinj valuselenj ma nêmbôi lôk nêgê i dan ma nenan abôma lôk lejinôndôn kôtôn êndên taluvi lo lami. Ma tem

* 2:22: 1Ti 6:11 * 2:23: 1Ti 4:7 * 3:1: 1Ti 4:1

miñ leniñmavi esak nô m takatu ba anyô vi êv hadêñ i ami lôk êpôlik hathak kobom mathenñ ³ ma leniñhaviñ mi lôk miñ etak kapôlôñiñ kambom ami. Ma tem nenañ abô kambom esak avômalô vi lôk nipuki loñ ami ma nimbitak nê maleñiñ thêlêv lôk nêpôlik esak kobom mavi. ⁴ Ma tem thêlô nimbuliñ iniñ nê môlô ma nindum nômkama mayaliv ma thêlôda tem nê nê m iniñ athêñ liñ ba nindum nômkama takatu ba indum thêlô leniñmavi ma kobom leniñhaviñ Wapômbêñ ma êdô. ⁵ *Avômalô takêñ tem nindum thêthônñ êtôm nê esopa Wapômbêñ ma donñtom thêlô bôk etak Wapômbêñ anêñ lôklokwanñ ba intu nômbôliñ dômiñ êndêñ i.

⁶ Ma anyô takêñ ethak êyêyê hathak bôbônñiñ ba êyô unyak ma êyê avi takatu ba iniñ auk mayaliv ma ewa iniñ auk. Avi takêñ bôk idum kambom bêñ anônñ ba êmô lôk kapôlôñiñ malaiñ. Ma thêlônñiñ thethanak lomaloma hayabiñ i ba êbôlê m auk lukmuk wak nômbêñ intu sapêñ. ⁷ Avi takêñ elañô nê êñ iniñ abô lôbôlônñ ba miñ êpôm Wapômbêñ anêñ abô avanônñ ek nê m thêlô sa ami. ⁸ *Nê êñ bôk êvôliñ dômiñ hathak Wapômbêñ anêñ abô avanônñ hatôm Janes lo Jambles bôk êvôliñ dômiñ hadêñ Mose. Sadañ habuliñ thêlô iniñ auk aleba ibitak kambom anônñ ba êvhaviñ ami ba intu Wapômbêñ hadô thêlô. ⁹ Ma nê êñ iniñ kambom takêñ tem imbitak yaiñ ba avômalô tem nêgê êtôm bôk êyê Janes lo Jambles iniñ auk kambom. Ba intu auk êñ tem miñ imbitak bêñ ami.

* **3:5:** Mat 7:15,21; Tit 1:16 * **3:8:** Kis 7:11

Timoti ombaloŋ Wapômbêŋ anêŋ abô loŋ lôklokwaŋ

¹⁰ Ma donŋtom o Timoti hoyala yenaŋ auk lôk yenaŋ bôk lo loŋ takatu ba yahadôŋ lôkthô katô ma auk takatu ba hamô haviŋ ya lôk yalenhaviŋ avômalô ma yahêvhaviŋ ba yahamiŋ lôklokwaŋ lôk miŋ yahasôv ami. ¹¹ *Ma vovaŋ lomalama lôk malaiŋ hapôm ya halôk Antiok lo Aikoniam ma Listla. Ma Anyô Bêŋ hêv ya bulubiŋ ek nôm kambom takêŋ. ¹² *Avanôŋ! Avômalô lôkthô atu ba leŋiŋhaviŋ nênemimbiŋ Yisu Kilisi ba esopa Wapômbêŋ tem nêpôm vovaŋ takêŋ imbiŋ. ¹³ Ma nê lôk ŋgôk lôk nê takatu ba esau avômalô tem nindum iniŋ auk kambom takêŋ endeba imbitak kambom anôŋ. Bôk esau thêlôda yôv ba tem nesau avômalô vi imbiŋ. ¹⁴⁻¹⁵ Ma donŋtom Timoti hoyala kêdôŋwaga takatu ba bôk êv o auk ba hoyala nena o ma okna ba Wapômbêŋ anêŋ abô mathenŋ hik auk thô hadêŋ o aleba lêk. Abô êŋ hik avômalô liŋ ek neja auk mavi ek nênemimbiŋ Yisu Kilisi ma tem yani nê thêlô bulubiŋ. Bôk howa auk hathak nôm takêŋ ba intu hoyala katô nena abô avanôŋ. Ba ombaloŋ auk êŋ loŋ. ¹⁶ *Wapômbêŋ anêŋ abô lôkthô ma hayuv halêm yaiŋ ba bôk eto halôk kapy a ek êndôŋ avômalô lôk hêv avômalô sa hathak auk lokbaŋ. Ma hik loŋondê nepesaŋ i thô ek nimbitak thêthôŋ ¹⁷ ek Wapômbêŋ anêŋ avômalô neja nômkama ek nindum ku mavi.

4

* **3:11:** Ap 13:14-52; 14:5,8-20 * **3:12:** Mat 16:24; Jon 15:20; Ap 14:22
 * **3:16:** Lom 15:4

Timoti enañ Wapômbêñ anêñ abô

¹ Timoti, Wapômbêñ lo Yisu Kilisi elañô yenañ abô. Yani tem indum abô esak avômalô lôkmala lôk nê ñama. Yani tem êlêm ek eyabiñ alalô. Aêñ ba yahanañ lôklokwañ hadêñ o nena ² onañ Wapômbêñ anêñ abô. Miñ oyabiñ waklavôñ mavi iyom ami. Onañ iyom. Nunḡwik avômalô iniñ kambom thô ma onañ ek netak. Osañ thêlô ek nesopa Wapômbêñ anêñ abô. Ombatho avômalô loñ ma ômô malinḡyaô lôk ôndôñ avômalô katô oyañ. ³ *Yakô wak te ma avômalô tem nimbi leñôndôñ siñ ek nedañô Wapômbêñ anêñ auk thêthôñ. Thêlô tem veñiñ thethañak ba nêmbôlêm kêdôñwaga vi ek nenañ abô takatu ba indum thêlô leñiñmavi. ⁴ Thêlô tem nede dômiñ liliñ êndêñ abô avanôñ ma nember mayaliv ba nesopa kukuthiñ oyañ. ⁵ Ma donḡtom o Timoti ma onja auk katô esak ku nômbêñ atu ba hudum. Tem malaiñ lôk vovañ êpôm o. Êñ ma umiñ lôklokwañ. Onañ Wapômbêñ anêñ Abô Mavi lôk undum Wapômbêñ anêñ ku lôkthô atu ba hêv hadêñ o.

Pol hadum ek ema

⁶ *Timoti, yenañ thalalen lêk hañgasô hatôm waiñ atu ba hañgasô halôk da. Ma wakma êñ lêk hayô ek yana. Ba intu undum ku nômbêñ êñ. ⁷ *Lêk yahik vovak mavi yôv ba yahalañviñ aleba hayô anêñ dañ. Ma yahavalon yenañ yahêvhaviñ loñ denañ. ⁸ *Ba intu Wapômbêñ lêk havalon vuli mavi te loñ ek ya aêntêk. Waklavôñ nindum abô ma Anyô Bêñ atu ba hanañ abô avanôñ hathak

* **4:3:** 1Ti 4:1 * **4:6:** Plp 2:17 * **4:7:** 1Ti 6:12 * **4:8:** 1Ko 9:24-25

avômalô tem enañ nena ya anyô thêthôn. Ba tem enañ êndên ya iyom ami. Mi. Avômalô lôkthô atu ba êpôviñ waktavôn yani endelêm ma tem enañ aên êndên i imbiñ.

Timoti êlêm kethen ek Pol

9-10 *Dima lahavij nômkama pik êntêk. Êñ ma yani bôk hatak ya ba hi Tesalonaika. Ma Klesens bôk hi plovins Galesia ma Titi bôk hi Dalmesia. Ba intu ôpôpêk o ba ôlêm kethen êndên ya. ¹¹ Luk iyom hamô havij ya. Ma Mak hathak hêv ya sa hathak yenañ ku ba intu ondom yani êlêm êndên ya. ¹² Ma Tikikus ma yahêv yani hi Epesus. ¹³ *Yahatak yenañ kwêv hamô Tloas ba hamô Kapus anên unyak ba onja ba êlêm. Ma onja yenañ kapya lôkthô. Ma ya vovañ ek kapya ali atu ba epesañ hathak boksipsip kupik. ¹⁴ *Aleksanda ma anyô hadum ku hapesañ nômkama hathak aen thekthek ba bôk hadum kambom bêñ hadên ya. Anyô Bêñ tem indum aên êndên yani esak nôm atu ba hadum. ¹⁵ Yani hik vovak lôklokwañ hathak yêlôaniñ abô. Ba intu oda oyabiñ o mavi esak yani imbiñ.

¹⁶ Yahadum abô môñ ma doho miñ êv ya sa ami. Thêlô sapên etak ya. Ma yalenhaviñ nena thêlô miñ nindum abô esak nôm êñ ami. ¹⁷ Ma donjom Anyô Bêñ hamiñ ya dômiñ ba hêv ya lôklokwañ ek yanañ Wapômbên anên abô takên bêñ êndên nê daluk ek thêlô nedañô. Yalenhabi nena ya lêk yahamô alim kambom te abôlêk. Ma donjom Anyô Bêñ hêv ya sa. ¹⁸ Anyô Bêñ tem nêm ya bulubiñ ênjêk ngôk iniñ vovak lomaloma. Nômplate miñ hatôm imbuliñ ya

* **4:9-10:** Ap 15:37-39; 2Ko 8:23; Kol 4:14

* **4:13:** Ap 20:6

* **4:14:** Lom 2:6

ami endeba enja ya vê ni anêḡ loḡ lôkliḡyak atu ba hamô malak leḡ am. Nêḡnêḡ athêḡ lôkmaḡḡiḡ êḡdêḡ yani iyom wak nômbêḡ intu sapêḡ. Avanôḡ.

¹⁹ *Nêḡm yaḡsiḡ mavi lôk lôkbôk mavi êḡdêḡ Plisila lo Akwila ma Onesipolus lôk anêḡ avômalô.

²⁰ *Elastus hamô Kolin. Tlopimas hapôm lijiḡ ma yahadô yani hêk Miletus. ²¹ Ômbôlêḡ anêḡm loḡôndê ek ôlêḡm loḡ êḡtêk êḡmôḡ vêḡmam ka belêḡ simbak. Yubulus, Pudens, Linus, Klodia lôk iviyaḡ sapêḡ enaḡ yaḡsiḡ mavi lôk lôkbôk mavi hadêḡ o.

²² Anyô Bêḡ eyabiḡ o dahôlôm lôk anêḡ wapôm êḡmô imbiḡ o.

* **4:19:** Ap 18:2; 2Ti 1:16-17 * **4:20:** Ap 19:22; 20:4; Lom 16:23

Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a